

Pověřená osoba k výkonu pěstounské péče
„Dětský úsvit“, z. s.
Sídlo: Pod Lipami 223/5, Františkovy Lázně 351 01
Zastoupená: Bc. Soniou Sudimacovou – předsedkyní zapsaného spolku
IČO: 07111223
Bankovní spojení: 284282387/0300

kontaktní místo:
Kamenná 40, Cheb 35002

Standard č. 5

Podpora přirozeného sociálního prostředí

Aktualizace jednotlivých dokumentů probíhá průběžně.

Vypracovala:

*Bc. Sonia Sudimacová – předsedkyně „Dětského úsvitu“, z. s., sociální pracovník
Spolupracoval tým pracovníků.*

Kritérium 5 a:

- **Pověřená osoba podporuje děti ve vztazích s přirozeným sociálním prostředím.**

Základní teze: **Právo na rodinný život /Úmluva o právech dítěte/**

Rodina a význam rodiny pro dítě

Rodina je pro dítě přirozeným prostředím, ve kterém vyrůstá, kde si vytváří citové vazby, rozvíjí se, získává podněty k osobnímu růstu, učí se vzorce chování, přijímá hodnoty.

Společenský význam rodiny a právo dítěte žít v ní najdeme v Úmluvě o právech dítěte, kde je v Preambuli konkrétně uvedeno:

„...rodina, jako základní jednotka společnosti, a přirozené prostředí pro růst a blaho všech svých členů a zejména dětí, musí mít nárok na potřebnou ochranu a takovou pomoc, aby mohla beze zbytku plnit svou úlohu ve společnosti...v zájmu plného a harmonického rozvoje osobnosti musí dítě vyrůstat v rodinném prostředí, v atmosféře štěstí, lásky a porozumění, ...“ (Preambule, zákon č. 104/1991 Sb.).

„Rodina je instituce, kterou formuje civilizace, kultura i společnost. Tradiční slogan, že rodina je základem společnosti, má v každé společnosti jiný význam. Ve všech známých společnostech je rodina hlavním činitelem socializace čili tvorby společnosti z nedospělých jedinců, k tomu se druzí další funkce“ (Matoušek, Pazlarová, 2010, s. 11).

Dle autorů plní rodina převážně tyto funkce

- výchovu dětí, podporu socializace
- vztahovou podporu dospělých lidí
- ekonomickou podporu členů rodiny

Dítě a vztahy s rodinou, biologickými rodiči, blízkými osobami

Značný vliv na projevy dítěte má bezpochyby **rodinné zázemí**. Způsob, jak je dítě doma vedeno, jak početná je jeho rodina a jaké v ní má postavení, to vše ovlivňuje chování a jednání dítěte i v jiné sociální skupině.

Související dokument: „*Standard č. 2, Standard č. 9 a Standard č. 12*“

Pověřená osoba má povinnost v souladu s individuálním plánem ochrany dítěte udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s osobami dítěti blízkými, zejména s rodiči a umožnit styk rodičů s dítětem v péstounské péči, pokud soud rozhodnutím nestanoví jinak.

Režim kontaktu dítěte s oprávněnými osobami je řešen

- rozhodnutím soudu nebo individuálním plánem ochrany dítěte.

Není-li dítě v kontaktu s rodiči ani jinými osobami blízkými, je třeba **podporovat rozvoj jeho identity** ve vztahu k jeho původu, např. formou rozhovorů, sdílení, názorných ukázek fotografií ze života dítěte a jeho původní rodiny, formou zpracování knihy života dítěte.

Je-li dítě v kontaktu s biologickými rodiči, příbuznými či osobami blízkými a je-li vztah **bezproblémový, bezpečný** a pro dítě **přínosný**, do vztahu **aktivně nevstupujeme**, plně tento **vztah respektujeme**. Vztah pouze sledujeme a mapujeme, průběžně vyhodnocujeme a podporujeme.

Kdo? klíčový pracovník.

Kdy? Při každé návštěvě v rodině, při setkání se s dítětem v pěstounské péči.

Jak ? Písemně v „Záznamu z konzultace“ a v „Půlroční hodnotící zprávě“ určené pro příslušný OSPOD.

Pravidla a způsob vedení rozhovoru s náhradními rodiči o tématu

V rámci orientačních schůzek s pěstouny se zjišťují odpovědi na otázky:

- Jak se o minulosti dítěte v pěstounské rodině mluví?
- Jaký vztah má dítě k osobě, se kterou by měl být navázán kontakt?
- Vyjádřilo dítě zájem o setkání s touto osobou?
- Jak daleko je pěstounská rodina v domlouvání kontaktů dítěte s touto osobou?
- Proběhl již nějaký kontakt, a pokud ano, jakou formou?

O vztahu dítěte k biologickému rodiči klíčový pracovník znamená

- názor a postoj dítěte k rodičům
- jak vztah k rodičům dítě vnímá
- zda není vztah pro dítě poškozující, ohrožující
- zda je vztah pro dítě motivující a přínosný
- jaká je prognóza a aktuální vývoj vztahu

Během pravidelných návštěv v rodinách **mapují** klíčoví pracovníci v této oblasti **míru potřeb a naplňování** a to jak u osob pečujících, tak dětí.

K zlepšování naplňování potřeb rodiny v této oblasti slouží

- individuální poradenství poskytované klíčovými pracovníky
- odborná psychologická pomoc
- vzdělávání pěstounů

Klíčoví pracovníci vedou a motivují pěstouny k práci s dítětem v rámci jeho **podpory zdravé identity**, popř. při stanovení **omezené formy kontaktu dítěte s biologickými rodiči soudem**, je seznamují s možností **asistovaného kontaktu** atd. Společně s pěstounem a dítětem probírají jejich očekávání a rizika, domlouvají se na postupech.

Protože se vztahem dítěte ke svému původu úzce souvisí i sebepojetí, vnímání identity dítěte, má „Dětský úsvit“, z. s. pro tuto oblast rovněž připraveny, v rámci vzdělávacích aktivit pro pečující osoby, **tematicky laděné programy** pro děti např. „Zázračné momenty dětství“, „Strom splněných přání“ apod.

Pěstouni dále sami mohou využívat např. „Deníček pěstouna“, či publikaci „Příběhy berušky Milušky“.

Postupy a motivační postoje pro podporu náhradních rodičů

Klíčový pracovník dbá na to, aby pečující osoby pochopili a přijali **důležitost minulosti pro dítě**, uznali význam původní rodiny v jeho životě.

S osobou pečující a dítětem jsou v této oblasti konzultována možná **očekávání, obavy, představy a přání** a také míra jejich naplnění.

Asistovaný kontakt

Právo „být spolu“ rodičům a dětem přiznávají mezinárodněprávní dokumenty nejvyšší úrovně; ať jde o Úmluvu o právech dítěte, Úmluvu o styku s dětmi či Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod. Na vnitrostátní úrovni je totéž právo garantováno především občanskoprávními předpisy. Všechny zmíněné předpisy umožňují omezit, či dokonce zakázat osobní kontakt dětí a rodičů.

Jednou z funkcí pěstounské péče, resp. povinností pěstounů, je i udržování, rozvíjení a prohlubování sounáležitosti dítěte s jeho rodiči, dalšími příbuznými a osobami dítěti blízkými; zejména důležité je to u dětí nejmenších. Pěstouni proto mají povinnost umožnit styk rodičů s dítětem v pěstounské péči, ledaže soud stanoví jinak.

*O asistovaném kontaktu jako jedné z forem nejrazantnějšího omezení styku rodičů s dítětem musí vždy **rozhodnout soud**. Stanovení této omezené formy kontaktu rodičů s dítětem není svěřeno do kompetencí ani pěstouna, ani doprovázející organizace, a dokonce ani orgánu sociálně-právní ochrany dětí.*

V případě, že je forma **kontaktu dítěte s biologickými rodiči, osobami blízkými soudem omezena nabízíme asistovaný kontakt** - možnost společného setkání se v bezpečném prostoru pro dítě a to přímo v prostorách „Dětského úsvitu“, z. s. nebo na jiném vhodném a bezpečném neutrálním místě.

Vždy respektujeme přání a názor dítěte, což konkrétně znamená, že nechce-li se dítě se svými biologickými rodiči setkat a jsou-li zde dány vážné důvody, proč se dítě kontaktu obává /např. trestný čin páchaný biologickým rodičem na dítěti/, postupujeme tak, že navrhneme nejdříve **návštěvu u psychologa či psychoterapeuta**, aby vyhodnotil ve spolupráci s dítětem, nakolik není kontakt pro dítě vhodný. V případě, že jej odborník nedoporučí, není tento kontakt z naší strany nijak aktivně podporován.

Podmínky, za nichž jsou pěstouni připraveni na asistovaný kontakt

- průběžně a otevřeně komunikují s dítětem o jeho minulosti
- znají smysl asistovaného kontaktu a svou roli v něm
- dokážou reflektovat své pocity spojené s osobou, která má zájem o kontakt, a umí se svými pocity pracovat tak, aby je co nejméně přenášeli na dítě
- mají vyjasněná svá očekávání
- znají konkrétní podobu případného kontaktu, jeho pravidla a individuální podmínky

S dítětem si **promlouvá buď pěstoun, nebo i klíčový pracovník**. Záleží na zvážení situace a domluvě mezi pěstounem a klíčovým pracovníkem, věku a rozumové vyspělosti dítěte. Pokud s dítětem promlouvá pouze pěstoun, opírá se o podporu klíčového pracovníka, s kterým situaci konzultuje. **Dítěti je umožněno se vyjádřit** a vyslechnout ho i bez přítomnosti pěstounů, jestliže si to přeje.

Podporu před samotným asistovaným kontaktem získává pěstoun a dítě:

- při vzdělávání: „*Styk dítěte s biologickou rodinou – výzvy, rizika, úskalí*“, lektorováno psychologem
- nabídkou individuální konzultace s psychologem

- předáním tematicky laděného bloku pěstounům od klíčového pracovníka /forma: publikace, konzultace, odborná literatura/
- předáním vytvořené publikace „Příběhy berušky Milušky“ dětem, kde je pracováno s problematikou jejich práv /Úmluva o právech dítěte/.

Programy a aktivity slouží jako vhodná forma při přípravě pěstounů na asistovaný kontakt. **Součástí aktivit jsou i modelové situace** vhodné při přípravě pěstounů **ve skupině**. Pomáhají uvědomit si pocity všech účastníků. Podívat se na situaci očima toho druhého.

Způsob přípravy a pravidla pro biologickou rodinu a blízké dítěte

S pracovníkem OSPOD se dojedná, kdo na samotný kontakt **připraví rodinu dítěte**. Mělo by se jednat o pracovníka, ke kterému má **rodina důvěru** a se kterým se bude cítit bezpečně. Domluví-li se, že přípravu rodiny provede pracovník „Dětského úsvitu“, z. s., uskuteční se **osobní schůzka klíčového pracovníka s biologickými rodiči** ještě před domluveným kontaktem s dítětem.

Témata, která jsou v rámci přípravy s biologickou rodinou probírána:

- jaký je vztah mezi rodiči a dítětem – zda jsou v kontaktu, jak často, jakým způsobem
- jaká má pěstounská péče specifika – jak se v rodině oslovují, stabilizace dítěte v pěstounské rodině, návyky, citový vztah mezi dítětem a pěstouny
- základní informace o dítěti – jeho vývojová stádia, emoční vývoj a chování, zejména v případě, že rodiče dítě delší dobu neviděli
- jaké jsou jejich představy o kontaktu – jeho frekvenci, cíli
- jaká jsou důležitá pravidla pro kontakt, aby se v něm dítě cítilo dobře
- reflexe vlastních obav a emocí a jak s nimi pracovat
- předání informací o dalším postupu – jak bude kontakt probíhat

Příprava rodiny se může odehrát během jednoho setkání, ale dle potřeby rodičů může proběhnout i více schůzek. Setkání slouží k seznámení se s pracovníkem, který kontakt povede, a vyjasnění případných otázek k průběhu kontaktu.

Způsob přípravy a pravidla pro práci s dítětem při kontaktu s původní rodinou a blízkými

Dítěti jsou poskytnuty všechny příslušné **informace formou přizpůsobenou jeho věku a schopnostem**. Dítě je vyslechnuto, je mu umožněno se vyjadřovat k věcem, které se ho dotýkají, je brán ohled na jeho názor. S dítětem je jednáno vhodným způsobem a k jeho názoru se přihlíží s ohledem na jeho věk a rozumovou vyspělost.

Je-li to nutné, může na setkání dítě **připravovat také psycholog**. Někdy je vhodné, aby s dítětem o setkání mluvil pracovník bez přítomnosti pěstounů – pro dítě může být snadnější vyjádřit některé své obavy neutrální osobě, např. „Bojím se, že se máma s tátou /tj. pěstouni/ budou na mě zlobit, když budu chtít mámu vidět...“.

V rámci **přípravy dítěte** na setkání je třeba mluvit s ním o jeho očekáváních, obavách, emocích, které se se setkáním pojí, o vzpomínkách, které dítě na danou osobu má. Je nezbytné si ověřit, zda dítě **se setkáním souhlasí**.

Je vhodné dítě **přípravit na konkrétní situaci kontaktu** – je možné s ním „natrénovat“ témata, o kterých může mluvit, připravit s ním dárek, fotky, obrázky, diplomy apod., které chce ukázat rodiči, a které se mohou stát předmětem hovoru /dítě ovšem může projevit přání zatím nic ze svého života rodiči neukazovat – toto je třeba respektovat/.

S dítětem je vhodné naplánovat, kdo bude na setkání přítomen, jaký bude jeho časový plán – za jak dlouho setkání proběhne, co se odehraje do té doby apod. Má-li proběhnout **návštěva rodiče ve vězení**, je třeba věnovat pozornost přípravě na toto prostředí – vysvětlit dítěti konkrétně, jak návštěva v tomto zařízení probíhá. Je vhodné domluvit se s dítětem na tom, jak dá najevo, že si přeje kontakt ukončit /např. předem domluveným neverbálním posunkem/.

Při přípravě dítěte se mohou využít **různé metody**, jako např. Kniha života, příběhy rodin, rodokmen, obrázková knížka „Maminka ve vězení“, příběh „Šiška pro štěstí“, stolní hry, hudba, výtvarné aktivity atd.

Dítě je připraveno na kontakty, jestliže podle svých možností a schopností /kromě výše uvedeného/:

- ví, kdy a kde se setkání odehraje a pokud možno už se s tímto místem seznámilo
- ví, co se bude na setkání dít
- ví, co je cílem kontaktu
- rozumí své situaci
- zná osoby, které s ním budou v kontaktu, a má k nim důvěru

Asistovaný kontakt - krok po kroku:

Co znamená?

Jde o komplexní proces, který zahrnuje přípravu všech zainteresovaných stran:

- dítěte, svěřeného do pěstounské péče
- osoby pečující
- biologického rodiče
- příp. jiné dítěti blízké osoby
- na společné setkání se během celého procesu zúčastněné doprovází klíčový pracovník rodiny a dle potřeby i další odborník, tedy např. psycholog, mediátor, nebo jiný odborný pracovník.

Tempo i průběh setkání je dán individuálními potřebami rodiny a především dítěte, s tím, že k setkání samotnému nemusí dojít a výstupem může být nastavení podmínek pro písemný nebo telefonický kontakt dítěte s osobou blízkou.

Poskytování služby **zahrnuje přípravnou fázi a fázi realizace** asistovaných setkávání dítěte s příslušnou osobou.

Přípravná fáze

Délka přípravné fáze je vždy individuální a přizpůsobená potřebám zainteresovaných osob a především dítěti.

Klíčový pracovník věnuje velkou pozornost objasnění a pochopení pravidel a připravuje osoby na různé situace, které mohou nastat. Např.: na situaci, kdy biologický rodič či osoba, která má o kontakt zájem se nedostaví na termín dohodnutého setkání, nebo když emoční

reakce biologického rodiče/osoby, která má o kontakt zájem bude nezvladatelná, agresivní, konfliktní apod.

Klíčový pracovník se zaměřuje na motivaci osoby, na vztah mezi dítětem a touto osobou a na vyloučení osobnostní patologie.

Pokud je to třeba, dítě využívá služeb psychologa a ten posuzuje vliv kontaktů na dítě a dává potřebná doporučení.

V této fázi jsou realizovány **přípravné schůzky** jednotlivých zainteresovaných osob, zvláště pěstounské rodiny a zvláště osoby, která má zájem o kontakt. Na schůzkách s pěstounskou rodinou je přítomen klíčový pracovník.

Zahájení a průběh asistovaného kontaktu je vždy konzultován s příslušným OSPOD.

Přípravná fáze slouží k upřesnění si očekávání či obav, tj. k **upřesnění „zakázky“** jednotlivých osob, zjišťují se podrobnější informace a nastavují individuální podmínky. Zjišťují se - ve spolupráci s OSPOD - informace o původní rodině, která má zájem o kontakt s dítětem, zájem dítěte, jak je dítě pěstouny připravováno apod.

Je žádoucí, aby **před zahájením** realizace asistovaného kontaktu /a především pokud se zvažuje osobní setkání dítěte s osobou, která má zájem o kontakt/ měli pěstouni možnost nejdříve **navázat kontakt s osobou**, která projevila o kontakt zájem, **za přítomnosti klíčového pracovníka a bez přítomnosti dítěte**. **Cílem tohoto setkání** je vzájemné seznámení zainteresovaných osob a domluva, jak bude vypadat asistovaný kontakt a jaké budou individuální podmínky.

Je-li třeba, může být schůzce přítomen i **sociální pracovník OSPOD**. Ten může v některých **komplikovaných případech** pomoci v nastavení pevných hranic a podmínek kontaktu, působit ze své pozice autority, také může pěstounům signalizovat smysl a potřebu kontaktů pro dítě /v jiných případech ale naopak přítomnost více lidí může proces znesnadňovat/.

Setkání by mělo rovněž usnadnit pozdější komunikaci mezi pěstouny a osobou, která má zájem o kontakt, **zmírnit napětí a rozpory** mezi těmito stranami. Pěstouni mohou toto setkání také využít k seznámení druhé strany s tím, v jakém **psychickém a mentálním stavu se dítě** nachází, a jak s ním komunikovat, jaká témata mohou být pro dítě citlivá.

Období před a mezi setkáními

Dle potřeb dítěte je dobré nastavit **způsoby kontaktů před a mezi setkáními** /např. pohledy, email, drobné dárky/. Obsah dárků je dobré dopředu domluvit s pěstouny.

Příbuzenská pěstounská péče - asistovaný kontakt

Rodiny, kde pěstounem je příbuzný dítěte, mají svá **specifika**. Pěstouni a biologičtí rodiče se znají a jejich vztahy jsou ve většině případu komplikované. Je proto v zájmu dítěte věnovat velkou pozornost přípravě jednotlivých stran.

Klíčový pracovník se musí před započatím přípravy na asistovaný kontakt v zájmu dítěte **seznámit se vzájemnými vztahy v rodině** a okolnostmi, které by mohly mít negativní vliv na průběh asistovaného kontaktu.

Hlavními faktory ovlivňujícími přípravu a průběh asistovaného kontaktu mohou být:

- obavy a úzkost dítěte z postojů pěstounů k biologickému/ckým rodiči/rodičům
- nevyjasněné a nevyřčené skutečnosti mezi členy rodiny
- problémy v dospívání s utvářením identity

Generační rozdíly a nepochopení jednání dítěte ze strany pěstounů:

- zavržení biologických rodičů ze strany pěstounů
- snadná ovlivnitelnost dítěte pěstouny ve vztahu k rodičům
- existence citové vazby dítěte k rodičům, sourozencům
- skutečnost, zda dítě má, nebo nemá sourozence a s kým vyrůstají

Kromě výše uvedených specifíků mezi příbuznými platí obecná pravidla asistovaného kontaktu, v závislosti a individuální situaci v rodině.

Kritérium 5 b:

- **Pověřená osoba podporuje navazování a rozvíjení kontaktů a sociálních vztahů s osobami dítěti příbuznými nebo blízkými, je-li to v jeho zájmu a má písemně stanovena pravidla, jak a kde kontakt dítěte s těmito osobami probíhá, jak na kontakt připravuje dítě, pěstouny, rodiče, osoby zodpovědné za výchovu dítěte nebo osoby příbuzné, blízké.**

Tam, kde je kontakt dítěte s biologickými rodiči, příbuznými či osobami blízkými bezproblémový a přínosný pro dítě, nevstupujeme aktivně do tohoto prostoru.

V případě, že je **kontakt nějak ohrožující** či poškozující dítě, zde nabízíme možnost setkání se v **bezpečném prostoru** pro dítě a to přímo v prostorách „Dětského úsvitu, z. s. nebo na jiném vhodném a bezpečném neutrálním místě.

Vždy **respektujeme přání a názor dítěte**, což konkrétně znamená, že nechce –li se dítě se svým biologickým rodičem setkat a jsou –li zde dány vážné důvody, proč se dítě kontaktu obává /např. trestný čin páchaný biologickým rodičem na dítěti/, postupujeme tak, že navrhujeme nejdříve návštěvu u **psychologa či psychoterapeuta**, aby vyhodnotil ve spolupráci s dítětem nakolik je skutečně kontakt pro dítě sebepoškozující. V případě, že jej odborník nedoporučí, není tento kontakt z naší strany nijak aktivně podporován.

Dítě má právo znát svůj původ, svoji historii, neboť toto poznání utváří tzv. „IDENTITU“ dítěte.

Tato skutečnost bývá někdy problematickým momentem pěstounské péče. Nicméně je třeba podotknout, že minulost dítěte nelze přehlížet, dítě má své kořeny, má svou **IDENTITU**, kterou nelze potlačovat, ale je třeba ji dál budovat tak, aby se nenásilně propojila s životem v nové rodině.

Pravidla pro postup styku dítěte s biologickou rodinou

Pokud se kontakt pro dítě jeví jakkoliv ohrožující, doporučí pracovník „Dětského úsvitu“, z. s. ještě před tímto plánovaným kontaktem **konzultaci s nezávislým odborníkem** a to nejen s dítětem, ale nejlépe se všemi, jež se tento kontakt bezprostředně týká. Pokud kontaktu nic nebrání, všechny nejasnosti jsou vykomunikovány, rozptýleny a **nic nenasvědčuje tomu, že**

by kontakt byl pro dítě skutečně ohrožující či škodlivý, tj. panuje-li shoda a souhlas i ze strany nezávislého odborníka, určí se **termín setkání**.

Pokud dítě kontakt odmítne, je toto plně respektováno. Zároveň je mu dán a ponechán prostor pro přehodnocení jeho postoje do budoucna. Nicméně na dítě nesmí být v žádném případě naléháno.

Omezená forma kontaktu dítěte s oprávněnými osobami musí být vždy stanovena rozhodnutím soudu.

Pěstounům je **vysvětlena důležitost udržování kontaktu dítěte s biologickou rodinou**, osobami blízkými. Konkrétní nastalá situace onoho kontaktu je vhodným a **citlivým způsobem diskutována** jak s pěstouny, tak s dítětem. Při tom klíčový pracovník mapuje jejich postoje, názory, vnímání, prožívání, očekávání i obavy. Vyhne se přitom jakémukoliv subjektivnímu hodnocení, předsudkům, podsouváním vlastních názorů. Zůstává nezaujatý, nestranný, profesionální.

O kontaktu je informován - v podobě hodnotící zprávy - příslušný OSPOD včetně celého průběhu kontaktu a jeho vyhodnocení. Stejně tak je zaznamenán i v IPDu dítěte.

Fáze kontaktu:

- dítě, oprávněné osoby, osoby pečující nebo osoby v evidenci mají právo na kontakt – včasná informovanost o chystaném kontaktu, časový harmonogram /určení termínu kontaktu, doba trvání kontaktu, přesný čas kontaktu, místo kontaktu/
- zprostředkování předběžného kontaktu pečující osoby, osoby v evidenci dítěte a oprávněné osoby s biologickou rodinou
- zajištění vhodného, bezpečného místa pro kontakt /např. prostory pověřené osoby, neutrální místo, bydliště pěstouna či bydliště biologické rodiny/
- plánování typu kontaktu: volný x asistovaný
- příprava dítěte na kontakt – rozhovor s dítětem, sledování jeho reakcí, projevů, prožívání, přání, očekávání, obav
- příprava pěstouna na kontakt – rozhovor, mapování jeho představ, očekávání, sledování jeho prožívání, eliminace obav, kontrola a tlumení emocí
- místo realizace kontaktu – dle zvoleného vytipovaného místa
- sledování průběhu kontaktu, zda probíhá v nejlepším zájmu dítěte
- doprovázení dítěte v celém průběhu kontaktu
- vyhodnocení zda kontakt probíhá v zájmu dítěte
- podpora a pomoc při realizaci jiných forem kontaktu, než je osobní setkání /např. písemný kontakt, telefonický kontakt/

Celý průběh a postup příprav, obsah a výstup z jednotlivých konzultací i výsledný efekt ze samotného kontaktu je **písemně zaznamenán** a založen do spisu. Písemně jsou zaznamenány i autentické reakce a pocity jednotlivých zúčastněných. Záznam provádí klíčový pracovník a může být rovněž zpracována **kazuistika**, která je následně probírána v pracovním týmu.

V případě, že dítě např. **touží se stýkat se svými rodiči či sourozenci** a tomuto kontaktu je **bráněno** /např. biologičtí rodiče dítěte svěřeného do pěstounské péče mu brání v kontaktu s dalším svými sourozenci, které mají ve své péči/, požádá pracovník „Dětského úsvitu“, z. s. **o spolupráci s příslušným OSPOD**.

Pokud dítě **osobní kontakt intenzivně a dlouhodobě odmítá**, má přetrvávající psychické problémy /deprivace, subdeprivace/, **respektujeme přání a názor dítěte** se s rodičem v současné době nestýkat, **vynucený kontakt** by byl pro dítě poškozující a **není v zájmu dítěte** kontakt realizovat, zejména kontakt osobní.

Nicméně toto téma do budoucna neopouštíme a sledujeme a podporujeme pozitivní vývoj v tomto směru /např. spolupráce s psychologem, terapeutem/.

Zpracováno ke dni: 12. 10. 2018

předsedkyně „Dětského úsvitu“, z. s.